

38/1979

ČOZS

NÁŠ MEČÍKÁŘ

**VYDÁVÁ
ZÁJMOVÝ ODBOR
MEČÍKÁŘŮ
V NOVÉM JIČÍNĚ**

N Á Š M E Č Í K Á Ř

ČERVENEC 1979

ROČNÍK XI.

ČÍSLO 38

- OBSAH:
- 1) Výstava mečíků 1979
 - 2) Dobře utajené orchideje
 - 3) Jak je to s Dixilandem ?
 - 4) Celkové hodnocení testovaných semenáčů v roce 1978
 - 5) Všeestranně vyhovující jmenovky
 - 6) Výstavní podmínky
 - 7) Různé + přihláška

Pro vlastní potřebu svých členů vydává základní specializovaná organizace pěstitelů mečíků a kosatců ČOZS se sídlem v Novém Jičíně.

Vydáno v souladu se směrnicemi ústředního výboru ČOZS v Praze pro vydávání tiskovin Českým ovocnářským a zahrádkářským svazem a jeho organizačními složkami ze dne 26.2.1972 .

Č i n n o s t ZSO pěstitelů mečíků a kosatců řídí výbor v tomto slo-
žení:

Předseda - P í t r Jan, 742 72 Mořkov 337
Místopředseda - S l í v a Miroslav, 739 21 Paskov, Kirilova 315
Jednatel - N o v á k Miroslav, 775 00 Olomouc, Vojanova 18
Pokladník - M u ž í k Viktor, 741 01 Nový Jičín, Vrchlického 4
Členové výboru - **EMDr.** R ý z n a r Leonard, 768 24 Hulín, Gottwaldova 82
- **PHDr.** R e p č í k Peter, 900 01 Modra, Podhorská 18
- K r u m p o c h Vladimír, 756 31 Liptál 314
- H e r o u d e k Josef, 765 02 Otrokovice, Trávníky 1180
- M i m r á n e k Petr, 763 01 Mysločovice 169
- B e n d a Miroslav, 742 13, Studénka, Bezručova 674
- K u b í č e k Petr, 741 01 Nový Jičín, Dvořákova 22
- Ing. P o l á č e k Dalibor, 674 01 Třebíč, Lipová 378
- Z a t l o u k a l o v á Luď., 755 01 Vsetín, Krátká 382

R e v i z n í k o m i s e

Předseda - B a j a r Václav, 757 01 Val.Meziříčí, Smetanova 21
Členové - G e b a u e r o v á Irena, 755 01 Vsetín, Luh 1785
- H r a b o v s k ý Jaroslav, 751 01, N.Jičín, Jubilejní 2

Zpravodaj NÁŠ MEČÍKÁŘ řídí redakční rada ve složení :

Předseda - H e r o u d e k Jos., 765 02 Otrokovice, Trávníky 1180
- **RNDr.** R ý z n a r L., 768 24 Hulín, Gottwaldova 827
- Ing. M i č u l k a Břetislav, 687 06 Velehrad 225

Základní specializovaná organizace pěstitelů mečíků a kosatců je organiza-
cí Českého ovocnářského a zahrádkářského svazu se sídlem v N.Jičí-
ně. Tato organizace sdružuje milovníky a pěstitele mečíků a kosatců,
kterým zajišťuje odborný růst prostřednictvím zájmového zpravodaje NÁŠ
MEČÍKÁŘ, který vychází 4 x do roka. Zpravodaj seznamuje členy s novými
zkušenostmi, novinkami mečíků a kosatců jak domácích, tak i zahra-
ničních pěstitelů a šlechtitelů. Členem této organizace se může stát
každý zájemce, který zašle přihlášku za člena ČOZS. Hostující členy
organizace nepřijímá. Účelový příspěvek činí 20,-Kčs ročně + 12 Kčs
členský příspěvek, 2,-Kčs členský průkaz a 10,-Kčs zápisné. Přihlášky
přijímá jednatel organizace.

V Ý S T A V A M E Č Í K Ů 1 9 7 9

Tak jako v minulých letech bude i v tomto roce uspořádaná výstava mečíků s celostátní účastí pěstitelů, tentokrát ve východočeském kraji v Hradci Králové. Výstava se uskuteční ve dnech 18. - 19. srpna 1979 v prostorách parku kultury a oddechu.

Výstava bude uspořádaná na počest Mezinárodního roku dítěte s námětem "Dítě - radost - květina". Nad výstavou převzaly patronát časopis ÚV KSČ "Květy" a KNV východočeského kraje.

V ý s t a v a bude doplněna různými akcemi jako přehlídkou dětského odívání, módní přehlídkou výrobků podniku Kara Trutnov a celou řadou dalších akcí.

Na výstavě bude opět provedeno hodnocení odbornou porotou a to jak u sortimentu tak u novošlechtění. Dva nejlepší výpěstky novošlechtěnců budou odměněny následovně:

výpěstek s nejvyšším počtem dosažených bodů obdrží pohár časopisu Květy a ponese název KVĚTY, výpěstek, který se umístí na druhém místě obdrží pohár MěNV Hradec Králové a ponese název "HRADEC KRÁLOVÉ 79". Bližší informace lze vyčíst z výstavních podmínek, které jsou přílohou tohoto čísla.

Výbor ZSO, jakož i výstavní výbor věří, že tak jako dosud pomohou naši členové zvládnout i tuto výstavu a to jak po stránce dodání květů, tak i samotnou pomocí při instalaci výstavy.

Z á j e m c i o ubytování nechtě se urychleně přihlásí se svou žádostí na našeho člena Vlastimila N o v á k a, Komenského 264, 500 00 Hradec Králové. Ubytování je zajištěno ve vysokoškolských kolejích přímo ve městě.

N a s h l e d a n o u tentokrát v Hradci Králové.

P í t r Jan, předseda ZSO.

Karel Čermák :

DOBŘE UTAJENÉ ORCHIDEJE ANEB

JAK NA TO S VELKOKVĚTÝMI KOSATCI (IRIS BARBATA)

Úvodní část:

V úvodu přátelskou radu všem zapřísáhlým milovníkům mečíků : nepokračujte ve čtení, je nebezpečí, že propadnete kosatcové mánii. A ta je horší než mánie mečíková, protože rostliny, o kterých bude dále psáno - na rozdíl od mečíků báječně voní, ba co dím, mají celou stupnici vůní, z nichž si můžete vybrat. Navíc se nemusí na podzim dobývat a z jara sázet a - nejsou mezi nimi vzácností věrně modré barvy od jasně až výrazně či pastelově azurových až po temně ultramarinově modročerné. Tedy vlastnosti, které u mečíků nemáme a mítí nebudeme. Velkokvěté kosatce jsou v podstatě rostliny vitální a otužilé, které zlepšují estetiku životního prostředí nejen v době květu, ale mohutnými vějíři listů celoročně, čili hodí se jako trvalé výsadby i jako součást architektury parků, objektů atd. Dříve, než se ale rozepíši o některých pěstitelských úskalích, která jsou i u těchto otužilých rostlin, jen pro úplnost něco z historie vzniku a vývoje těchto "orchidejí severu".

Latinské pojmenování IRIS je odvozeno ze starořecké mythologie, kde Iris byla bohyně duhy. Toto pojmenování je používáno všemi velkými národy (jen malé národy si činí nároky na vlastní pojmenování rostlin).

Skupina kosatců, o které je dále psáno má označení Iris barbata, po našem kosatec vousatý, protože jeho dolní okvětní plátky jsou zdobeny kartáčky (= vousy).

V mírném pásmu severní i jižní polokoule roste v přírodě okolo 250 druhů kosatců různých tvarů a barev i v různých podmínkách. Tak např. náš domácí kosatec žlutý IRIS PSEUDACORUS roste u vody, kosatec nízký IRIS PUMILA na několika místech Moravy a Slovenska, IRIS SIBIRICA zdomácněl na vlhkých a bažinatých lukách Šumavy. Jinde rostou kosatce na okrajích stepí (IRIS ARENARIA, i na

Jižní Moravě a Již. Slovensku) nebo na okraji lesů i ve skalách (Apeniny, Balkán). V Japonsku se největší oblibě těší IRIS KEMPFERI, který pro své úspěšné pěstování potřebuje, aby byl po dobu několika týdnů zaplaven vodou .

P r o t o ž e se lidem přírodní kosatce líbily, přesazovali je ke svým obydlím. Na území Evropy šlo hlavně o dva z největších kosatců s kartáčky a sice kosatec bleďý IRIS PALLIDA (světlemodrý z Itálie, Jugoslavie) a kosatec různobarvý IRIS VARIEGATA (tm.+ sv.žlutý, hnědé žilkování, Již. Morava a Již. Slovensko). Ty byly v minulém století pěstovány hlavně na území Západní Evropy (Francie, Německo) . Na zahradách, kde byly tyto dva diploidní ($n_2 \times 12 = 24$) kosatce pěstovány vznikaly patrně samovolným sprášením - nahodilé semenáče, z nichž některé byly dále vegetativně množeny a tak vznikla skupina malokvětých kulturních kosatců . Na sklonku minulého století bylo pak do Evropy dovezeno několik kosatců z Východního Středomoří a z Indie, které se lišily silnějším vzrůstem a většími květny, protože šlo o rostliny tetraploidní ($n_2 \times 24 = 48$). Z tohoto období se datují počátky šlechtitelské práce, tedy volba rodičovského páru a umělé opylování za účelem získávání dalších velkokvětých odrůd kosatců s kartáčky (vousy) .

P o z d ě j i se těžiště šlechtitelské práce přeneslo do Severní Ameriky a udržuje se tam dodnes s tím, že přibylo více než 30 000 odrůd těchto atraktivních rostlin . Šlechtí nejen amatéři, ale i profesionální podniky. Tak například u fy Schreiner každoročně vykvétá přes 20 000 semenáčů, z nichž je k dalšímu vegetativnímu rozmnožování vybráno zpravidla jen 7 a 8 rostlin.

Při výběru semenáčů se hodnotí : Barva a tvar květu, pevnost okvětních plátků, počet nasazených pupat, větvení lodyh v trsu, množivost, odolnost vůči chorobám a přizpůsobivost různým půdním a klimatickým podmínkám .

Rozdělování kosatců s kartáčky se provádí v cenících zahraničních firem dosud podle výšky rostlin a časnosti kvetení. Zavádá se označení, které obsahuje více údajů, podobně jako je u mečíků běžně zavedeno code NAGS.

Na toto téma bude v Mečíkáři uveřejněn podrobný článek v budoucnu .

Pokračování

J a k j e t o s D i x i e l a n d e m ?

V roce 1973 jsem získal brut tehdejší novinky Dixielandu. Dobře rostl a již v prvním roce některé bruty vykvetly . Některé však měly tmavé květy a jiné květy světlejší, jasně ru-
mělkově červené - zřejmě dvě odrůdy. Která z nich je Dixieland?
Vytrídil jsem je a pěstoval samostatně .

V katalogu firmy Noweta Gardens pro rok 1975 byla celostránková fotografie té tmavší odrůdy /str.14/, kterou jsem dále vedl ja-
ko Dixieland a tu jasnější jsem si označil jako "Červená od
Dixielandu".

V dalších letech jsem Dixieland ze sortimentu vypustil /nepří-
jemná, ale nevyhnutelná nutnost nás, kteří vlastníme pouze malé
zahradky, které se žel nedají nafouknout/, ale "Červenou od Di-
xielandu" jsem si pro její rannost a krásnou barvu ponechal.

V letošním katalogu firmy Noweta Gardens pro rok 1979 se opět
objevila celostránková fotografie Dixielandu /str.19/, která
věrně odpovídá té světlejší "Červené od Dixielandu" s čistě bí-
lým okem. Naskytá se otázka, která z těchto odrůd je vlastně
Dixieland ? Já si měním název "Červená od Dixielandu" na DIXIE-
LAND .

Václav S o c h o r

CELKOVÉ HODNOCENÍ TESTOVANÝCH SEMENÁČŮ r. 1978

1/78 - šlechtitel Kadlec, typ květu - exot

467 19-III-74 /Damascus x Trooper/ bodový zisk : 74,1

Podle popisu podobný na Hajdučkův semenáč "Beauty Orchid"
Na dvou testovacích stanovištích vykazoval špatný zdravotní stav a získal jen 74,1 b, tedy těsně pod stanovenou hranici 75 b. Nemůže být proto komisí uznán .

2/78 - šlechtitel Kadlec, typ květu - exot

496 42-X-74 /Good News x Sarsaparilla/ bod.zisk: 79,4

Nejedná se o vyložený exot, ale spíše meziformu. Jeho zajímavé oranž-červené, kouřově stínované zbarvení a krásné kadeření jej předurčuje do zahrádek všech milovníků zvláštností .

3/78 - šlechtitel Jindříšek, typ květu - klasický

345 74-70 /Suvenance x semenáč/ bodový zisk 86,1

Získal nejvíce bodů z loňského testu vychází jako vítěz. Posudek od všech testovatelů se shoduje, všude byl "Dokonalý". I když zkadeření je jen nepatrné, okrajové, měl by předčít "Independenci". Doporučujeme i k množení ve státním sortimentu .

4/78 - šlechtitel Jindříšek, typ květu - klasický

475 134-71 /Lawanesque x semenáč/ bod.zisk 73,2

Testovatelé uvádějí, že v podobné barvě existují mečíky lepší. Květ je hladký, staršího typu. Dle testu vykazuje velmi dobrý zdravotní stav, ale pro celkové nízké hodnocení jej k dalšímu pěstování nedoporučujeme .

SEZNAM nově doporučených novinek 79 našich šlechtitelů :

345 Radost ozn.sem. 74-70 Jindříšek 79 L

Růžový s krémově bílým ok^{em}, 21-23 poupat, 7 rozkvétá .

Růstově velmi vitální, pravidelná stavba květů, jemné

zkadeření. V Bratislavě získal třetí cenu ve své vel. kategorii. r. 1976

496 Boubín ozna.sem. 42-X-74 Kadlec 79 L

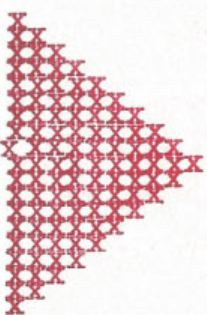
Barva je zvláštní, oranžově červená a přechází do hnědé. Nakvétá 16 poupaty z toho otevírá 5 - 6 voskových a silně ně zkadeřených květů. Celková výška rostliny je 120 cm.

Petr M i m r á n e k
Mysločovice

J a r o š Jaroslav :

V Š E S T R A N N Ě V Y H O V U J Í C Í J M E N O V K Y

Po dobu své zahrádkářské činnosti jsem vyzkoušel různé druhy materiálů na jmenovky. Např. dřevěné - za tři roky spodní části uhařovaly; plechové a taznicí provedené nápisy - jsou na větší vzdálenost těžko čitelné. Navíc při výsadbě v příštím roce je dosti pracné vyhledávání příslušného nápisu /snad to není na obtíž při menším sortimentu/.

Při množství 500 odrůd mečíků a tulipánů je to obtížné. Pro toto množství jsem si opatřil ze zdejšího podniku "Znak", výroba štítků v Lázních Bělohradě, proužky z umělé hmoty 2 mm silné, 30 - 30 mm široké a 200 mm dlouhé. Jsou v různých barvách, nejlépe vyhovuje barva bílá nebo žlutá. K nápisu používám tužky na sklo za 1,-Kčs černé barvy /zelená není tak vyhovující/ značky TOISON DOR 3260/5, která je k dostání běžně v obchodech. Nejdříve jsem nápis vyzkoušel na pokusné jmenovce, která byla celý rok venku na záhoně. V podkonoší máme nestálou zimu, oblevu a zase sníh, ale nápis ani v nejmenším neutrpěl. Je velkou výhodou, že se nápis dá hadříkem nasáklým acetonem ne mastnotou dobře setřít a podle potřeby obnovit. Tyto jmenovky jsou dobře čitelné a praktické. Buďte tím problém jmenovek definitivně vyřešen?

V Ý S T A V A
M E Č Í K Ů
H R A D E C
K R Á L O V É 79*

Výstavu mečíků s celostátní účastí pořádá v letošním roce Základní specializovaná organizace pěstitelů mečíků a kosatců v Novém Jičíně za spolupráce MěNV Hradec Králové a pod záštitou časopisu UV KSČ KVĚTY a KNV Východočeského kraje. Výstava je pořádána na po-

čest Mezinárodního roku dítěte na téme :Dítě-radost-květina". Pro tuto výstavu byly stanoveny následující výstavní podmínky:

- 1) Jako vystavovatelé se mohou výstavy zúčastnit všichni členové ZSO pěstitelů mečíků a kosatců v Novém Jičíně, členové Slovenského Gladiol Klubu Bratislava a dále členové ČOZS a SOZS . K účasti na výstavě je nutno zaslat vyplněnou přihlášku /případně její opis/ a tuto zaslat v termínu nejpozději do 8 srpna 1979 na adresu : Petr Mimránek, 763 01 Mysločovice 169, okr.Gottwaldov. Přihlášku k ubytování nutno zaslat dle instrukcí v úvodním článku k výstavě .
- 2) Celkové množství přivezených, nebo zaslanych květů na výstavu není omezeno, avšak pěstitel může samostatně vystavit pouze 30 odrůd po 1 až 3 kusech. Pokud jde o šlechtitelé , může vystavit navíc 15 vlastních semenáčů . Řezané květy navíc, budou vítány a budou použity k aranžmá nebo k prodeji. Aranžování si může provádět vystavovatel sám, případně za pomoci členů rodiny dle instrukcí hlavního pořadatele.
- 3) Vystavovatelé, kteří jsou zruční a dovedou vytvořit zajímavě aranžované expozice se mohou zúčastnit soutěže o nejkrásnější aranžmá mečíků . Pomůcky a materiál k aranžování si zajišťí vystavovatel sám .
- 4) Zasílání exponátů poštou nebo vlakem a to především plně nakvetlých klasů, nedoporučujeme, protože tyto přichází převážně poškozeny, často i při velmi pečlivém balení . Jestliže pěstitel nemůže květy osobně dodat, musí tyto opatřit čitelnými visačkami s následující údaji :

- a) číselným kódem NAGC
 - b) názvem odrůdy
 - c) jménem a adresou vystavovatele
 - d) dále zásilku doplnit kompletním seznamem zaslaných odrůd se všemi předcházejícími údaji. Tento seznam předloží všichni vystavovatelé.
 - e) v případě nedodržení těchto pokynů nebudou zásilky přijaty.
- 5) Hodnocení se bude provádět v těchto skupinách dle systému NAGC:
světový sortiment	100-200, 300, 400, 500
semenáče	100-200, 300, 400, 500,
exoty a exoty semenáče a aranžma.	
- Nejlepší semenáč, to je ten, který získá nejvíce bodů bude nazván "Květy" a bude oceněn zvláštní cenou. Z nejlepších ohodnocených semenáčů bude již tradičně vybrán dámskou porotou ten nejhezčí a pojmenován "Hradec Králové 79". Taktéž bude odměněn zvláštní cenou. Jako semenáče budou hodnoceny ty odrůdy, kterým ještě šlechtitel nedal jméno a které dosud nebyly pod jménem uvedeny do oběhu a ani nebyly pod jménem vystaveny.
- Vítěz světového sortimentu vel. 400-500, který získá nejvyšší počet bodů, získá titul Grant Champion a vítěz světového sortimentu vel. 100-200 získá titul Mini Champion .
- Ve skupině exotů, pokud nebude mít hodnocený květ typické exotické znaky a půjde o tak zvanou meziformu, nebude tento hodnocen. Ceny za vítězné semenáče obdrží vždy pěstitel, šlechtitelé vítězných semenáčů Květy a Hradec Králové 79 dostanou, pokud nebude pěstitel totožný se šlechtitelem, čestné diplomy.
- Skupiny, které nebudou obsazeny kvalitními květy, nebudou hodnoceny.
- 6) Pro zaručení úrovně výstavy budou veškeré exponáty převzaty přijímající komisí, která rozhodne o jejich vystavení, aby se zamezilo vystavování exponátů mechanicky poškozených, napadených škůdci či chorobami, nebo nedosahujících základních parametrů.
 - 7) Přejímka exponátů bude ukončena v pátek 17.srpna 1979 ve 23,00 hodin. Nežádejte o prodloužení termínu na sobotní dopolední hodiny.

- 8) Adresa výstavy pro zásilky vlakem :
"Výstava mečků, park kultury a oddechu, Hradec Králové".
Květy zasílejte jako spěšninu s označením "živé květy".
- 9) Hodnocení exponátů bude provedeno hodnotitelskou komisí v sobotu 18. srpna v ranních hodinách. Výsledky budou uveřejněny téhož dne .
- 10) Při hodnocení exponátů některého z členů hodnotitelské komise se tento hodnocení svých exponátů neúčastňuje, ale zastupuje jej náhradní člen hodnotitelské komise.
- 11) Hodnotitelské komisi je vyhrazeno právo výběru exponátů, které budou hodnoceny.
- 12) Vyhodnocené exponáty budou označeny visačkami s uvedením získané ceny .
- 13) Na výstavě bude zprostředkován prodej pěstitelských přebytků aktivních členů ZSO. Přesné podmínky prodeje budou zaslány zájemcům o zprostředkování prodeje na základě zasláné přihlášky k účasti na výstavě .
- 14) Dodané květy budou na výstavě ohodnoceny a těm, kteří se písemně na přihlášce nezřeknou proplacení, budou dodatečně proplaceny .

- : -

R U Z N É :

K tomuto číslu Náš mečíkář je přiložena zvláštní příloha s příspěvkovou známkou ČOZS pro ty členy, kteří zaplatili členský příspěvek za rok 1979. Děkuji těm členům, kteří zaplatili bez upomínání .

Mužík V., pokladník

ZO ČOZS Vsetín - město pořádá ve dnech 18. a 19. srpna 1979 ve velkém sále OV KSČ ve Vsetíně tradiční výstavu mečků, růží, jirčin a ostatních květin léta. K účasti na výstavě zvou pořada-

telé všechny mečíkáře. Přihlášky k výstavě s oznámením přibližného počtu vystavovaných odrůd a způsob dopravy květní oznamte co nejdříve na adresu jednatele ZO. Květy pro výstavu je nutno odeslat tak, aby výšavnímu výboru došly v pátek do 20.00 hodin. Z okresu Vsetín, Novojičínska, Přerovska a Gottwaldosvka zajistíme odvoz vlastními vozy. Nejlepší výpěstky budou oceněny odbornou komisí .

KLUB MEČÍKÁŘŮ a ZO ČOZS ve Studénce I
pořádají ve dnech 25. a 26. srpna 1979 svoji
VII. výstavu mečíků a květin pozdního léta
v hezkých prostorách místního zámku . Přijďte
nejen shlédnout krásu květin, ale zúčastnit se
i "studémeckého krmáše" .

Z á j e m c ů m

o velkokvěté americké kosatce zašlu na požádání seznam s barevným popisem .

Ing. P o l á č e k Dalibor,
Lipová 378
67402 T ř e b í č

INSERCE: Zájemcům o doplnění sbírky kosatců zašlu seznam -
jestliže zašlou ofrankovanou obálku se známkou 1,20 Kčs
s adresou a PSČ. Karel Čermák, Pionýrů 608,
391 02 SEZIMOVO ÚSTÍ II.

